

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Развод И Законна Раздяла](#) > [Scotland](#)

Развод и законна раздяла

Шотландия

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какви са условията за получаване на развод?

В Шотландия развод се получава чрез съда. Съдът може да допусне развод само ако установи, че:

- бракът е непоправимо разстроен, или че
- след датата на сключване на брака на някоя от страните в брака е издадено временно удостоверение за признаване на пола в съответствие със Закона за признаване на пола от 2004 г.

Непоправимото разстройство на брака може да бъде установено по един от четирите начина, посочени по-долу в отговора на въпрос 2.

2 Какви са основанията за развод?

Вж. отговора на въпрос 1 по-горе. Непоправимото разстройство на брака може да бъде установено по следните аргументи:

- изневяра на ответника,
- неразумно поведение на ответника,
- липса на съжителство на страните в продължение на една година със съгласието на другия съпруг,
- липса на съжителство на страните в продължение на две години.

За някои случаи, попадащи в последните две категории, е предвидена опростена процедура.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

В закона не са предвидени никакви специални разпоредби относно личните отношения между бившите съпрузи. Що се отнася до фамилните имена, всеки от съпрузите може да запази собственото си фамилно име, когато сключва брак. Аналогично след развода те имат право да запазят фамилното име на съпруга.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

В Закона за семейното право (Шотландия) от 1985 г. се предвижда разделяне на съпружеската имуществена общност при развод. Обикновено съпружеската имуществена общност включва цялото имущество, което е придобито от съпрузите по време на брака, както и имуществото, придобито за ползване преди сключването на брака, като семейно жилище или обзавеждането за него. Съпружеската имуществена общност не включва друго имущество, което е придобито преди брака, имуществото, придобито от съпруг, след като съпрузите са прекратили съжителството си, или имуществото, което е дарено или наследено от трета страна по време на брака.

Всяка от страните в брака може да се обърне към съда с искане за издаване на решение в съответствие със Закона за семейното право от 1985 г. Съдът може да постановява решения за плащане на капиталова сума, прехвърляне на имущество, плащането на периодични помощи, решения, касаещи пенсии и пенсионни обезщетения, както и други подобни решения.

Когато съдът постановява решение, той трябва да се ръководи от следните принципи:

- нетната стойност на съпружеската имуществена общност трябва да бъде разделена справедливо,
- съдът взема предвид икономическото предимство, което всяка от страните извлича от приноса на другата страна, и икономическите вреди, които претърпява всяка от страните в интерес на другата страна или на семейството. Приносът може да не е финансов и по-специално включва грижи за дома или семейството, както и финансов принос,
- икономическата тежест, свързана с отглеждането на родено от брака дете под 16-годишна възраст, трябва да се поделва справедливо между страните,
- на страната, която в голяма степен е била финансово зависима от другата страна в брака, трябва да се присъди финансова подкрепа, за да може той или тя да се приспособи към загубата на средствата, които е получавал/а. Тази подкрепа може да продължи за период до три години,
- ако има вероятност една от страните по развода да изпита сериозни финансови трудности в резултат на развода, трябва да се вземат разумни мерки за облекчаване на неговите или нейните трудности през разумен период от време.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Както е посочено в отговора на въпрос 3.2 по-горе, икономическата тежест, свързана с отглеждането на родено от брака дете, трябва да бъде споделена поравно. Вж. също така [информационния лист на ЕСМ относно родителската отговорност в Шотландия](#).

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

Вж. [информационния лист на ЕСМ относно исконете за издръжка в Шотландия](#).

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

В Шотландия според Закона за разводите (Шотландия) от 1976 г. съдът може да постанови решение за раздяла. Тя се нарича „съдебна раздяла“. Тази раздяла е подходяща за съпрузи, които не желаят развод, но повече не искат да живеят заедно. Съпрузите продължават да бъдат омъжени/женени и трябва да продължат да се издържат взаимно — т.е. те трябва да продължат да се подкрепят финансово, както всяка друга брачна двойка.

5 Какви са условията за законна раздяла?

Условията за съдебна раздяла са същите като тези за развод. Вж. отговора на въпрос 1 по-горе.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Вж. отговора на въпрос 4 по-горе. Следва да се отбележи, че съдебната раздяла не пречи на разделения съпруг да предяви иск за развод.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Въпреки че унищожаването на брака не е правен термин, който се използва в Шотландия, ако даден шотландски брак е нищожен, всяка заинтересована страна може да се обърне към съда с искането за обявяване на неговата недействителност. Обявяването на недействителност означава, че за повечето цели бракът се счита за несъществуващ. В Шотландия бракът е нищожен, ако:

- някоя от страните е била под 16-годишна възраст към момента на сключване на брака,
- страните имат твърде близка родствена връзка — забранените степени на родство са посочени в приложение 1 към Закона за браковете (Шотландия) от 1977 г.,

- поне една от страните вече е била омъжена/женена,
- поне една от страните не е била способна да даде съгласие за брака,
- страна, която е била способна да даде съгласие за брака, е направила това само поради принуда или грешка.

Унищожаване е бракът, който остава в сила, докато една от страните в него не предяви иск за обявяването му за недействителен. Единственото основание за унищожаване на брака е постоянна нелечима импотентност на едната от страните към момента на сключване на брака.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Всяка заинтересована страна може да подаде искане до съда за обявяване на недействителността на нищожен брак, както и всеки съпруг може да подаде искане до съда за обявяване на унищожаване на брак за недействителен. За повече информация относно нищожните и унищожаваните бракове вж. отговора на въпрос 7 по-горе.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Счита се, че нищожният брак никога не е съществувал, така че е възможно да няма нужда от предявяване на установителен иск. Ако съдът обяви даден брак за недействителен, той може да постанови изплащане на финансова подкрепа между страните по нищожния брак. Унищожаваният брак също се счита, че никога не е съществувал, ако съдът го обяви за недействителен.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способи за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

[Relationships Scotland](#) е доброволна организация, която се издържа с финансиране от Шотландското правителство и посредством мрежа от местни служби предлага семейна медиация на двойки, които са решили да се разведат или разделят. Медиацията е доброволен процес, който може да помогне на двойките да постигнат съгласувани решения на практически проблеми. На двойки или отделни лица, които изпитват трудности в своите връзки, се предлага също консултиране по въпросите на връзките. Предоставянето на подходящи съвети и съдействие на семействата може да им помогне да избегнат предприемането на действия, които да доведат до съдебен процес.

Семейна медиация е достъпна така също чрез [Comprehensive Accredited Lawyer Mediators](#) (Адвокати-медиатори с пълна акредитация).

Другите възможности включват съвместно разрешаване на правни спорове и арбитраж: [Flags Scotland](#).

Възможно е да бъде регистриран правно обвързващ протокол за споразумение в Държавния регистър на официалните документи, воден от [Регистрите на Шотландия](#).

[Шотландско правителство](#) поддържа издаването на „Родителско споразумение за Шотландия“, което представлява инструмент, помагач на родителите да постигнат споразумение в най-голям интерес за техните деца, когато връзката им бъде прекратена.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Развод/законна раздяла

i. Искова молба за развод или законна раздяла може да бъде подадена или до Върховния съд по граждански дела (the Court of Session) в Единбург, или до един от местните шерифски съдилища. На уебсайта на [Шотландската служба на съдилищата и трибуналите \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#)

има карта с местонахождението на съдилищата и списък с адресите и данните за контакт.

ii. Въпрос на личен избор е към кой съд да се обърнете. За да попаднете в компетентността на Върховния съд по граждански дела (the Court of Session), трябва да бъдете установени в рамките на Шотландия. За да се използва един от шерифските съдилища, трябва да попадате в компетентността му като бъдете установени в рамките на шерифството, в което този съд е разположен географски. Компетентността се определя според местопребиваването или местожителството на страните. Местожителството може да бъде установено, където лицето счита, че на определено място в Шотландия се намира неговият/нейният дом, и възнамерява да живее там за постоянно в обозримо бъдеще.

iii. В Шотландия има два различни типа иски молби за развод

iv. Опростена искова молба може да се използва в случаи, когато основанията за развода могат почиват на „липса на съжителство на страните в продължение на една година“ и ответникът е съгласен с молбата, или когато е налице „липса на съжителство на страните в продължение на две години“ и не може да бъде получено съгласието на ответника. Такава може да се използва само ако:

- няма други висящи производства в който и да било съд, в рамките на които бракът може да бъде прекратен,
- няма родени от брака деца под 16-годишна възраст,
- нито една от страните не е подала искане за постановяване на решение за финансова подкрепа при развода, както и
- нито една от страните в брака не страда от психично разстройство.

v. Исковите молби за развод по реда на това опростено производство обикновено се подават от самите страни без помощта на адвокат. Исковите молби от този вид са известни като „развод от типа: направи си сам“. Указания и формуляри са на разположение на уебсайта на [Шотландската служба на съдилищата и трибуналите \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#).

vi. Исковата молба за другия (обикновен) тип развод или за законна раздяла трябва да бъде изготвена или под формата на призовка за явяване във Върховния съд по граждански дела (the Court of Session) или на документ за образуване на производство в шерифския съд (the Sheriff Court). Всеки съд прилага свой собствени правила за съдопроизводство, в които е определена формата на въпросната искова молба, достъпни в раздел „Правила за съдопроизводство и практика“ на уебсайта на [Шотландската служба на съдилищата и трибуналите \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#) Глава 49 от Правилата за съдопроизводство на Върховния съд по граждански дела (Court of Session rules) и глава 33 от Правилата за съдопроизводство по общия ред (Ordinary Cause Rules) в шерифските съдилища се отнасят до семейни дела.

Унищожаване

vii. Искът за обявяване на недействителност (унищожаване) на брак трябва да бъде предявен пред съда.

Формалности и документация

viii. Във всеки съд трябва да бъде заплатена такса за първоначалната искова молба и евентуално на по-късни етапи на производството. Ако получавате правна помощ или някакви държавни плащания, може да имате право да поискате освобождаване от плащането на такси. Формулярът на искането за освобождаване е на разположение в отделението по разводите на [Шотландската служба на съдилищата и трибуналите \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#)

ix. Заедно с исковата молба за развод, раздяла или недействителност на брака трябва да бъде представено така също удостоверение за брак.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

По въпросите, свързани с развод, се предлагат съвети и съдействие след извършване на обичайните законоустановени проверки на доходите. По въпросите, свързани с развод, освен при опростени

разводи, е на разположение така също гражданска правна помощ след извършване на трите обичайни законоустановени оценки за допустимост на доходите, основателност и вероятна причина. За допълнителна информация относно допустимостта следва да се осъществи контакт с [Шотландския съвет за правна помощ](#) (Scottish Legal Aid Board) (SLAB).

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

- i. Решение за допускане на развод на база на опростена искова молба, подадена до шерифския съд (the Sheriff Court), може да бъде обжалвано с писмо в срок до 14 дни, считано от датата на решението.
- ii. Решение за допускане на развод на база на опростена искова молба, подадена до Върховния съд по граждански дела (the Court of Session), не може да се обжалва и за прекратяване на неговата сила и действие трябва да бъде предявен иск за отмяна (action of reduction) пред въпросния съд.
- iii. Решение за допускане на развод на база на другия (обикновен) вид искова молба или за раздяла, подадена до шерифския съд (the Sheriff Court), може да се обжалва в срок до 14 дни, считано от датата на решението. Решения за допускане на развод, раздяла или обявяване на недействителност на брака (унищожаване), постановени от Върховния съд по граждански дела (the Court of Session), могат да бъдат обжалвани в срок до 21 дни, считано от датата на решението.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

Признаването на разводи, унищожаване на брак или законни раздели обикновено попада в обхвата на Регламент „Брюксел IIa“, т.е. Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. Уредбата на признаването се съдържа в член 21 от споменатия регламент.

- i. Решение, постановено в една държава членка, се признава в друга държава членка без изискване за специални процесуални действия.
- ii. В частност, и без да се засяга разпоредбата на параграф 3, не се изискват специални процесуални действия за актуализиране на регистрите за гражданско състояние в държава членка на основание на решение за развод, законна раздяла на съпрузи или унищожаване на брак, постановено в друга държава членка и неподлежащо на обжалване в по-горен съд, съгласно законодателството на тази държава членка.
- iii. Всяка заинтересована страна може да подаде искане до Върховния съд по граждански дела (the Court of Session) решението да бъде или да не бъде признато.
- iv. Когато искането за признаване на решение е повдигнато като съпътстващ въпрос пред съд в държава членка, този съд може да се произнесе с решение по въпроса.

Наскоро в Шотландия бе въведена правна уредба относно еднополовия брак. Тъй като съществува неяснота дали Регламент „Брюксел IIa“ се прилага спрямо връзки между лица от един и същи пол, бяха приети разпоредби, подобни на тези в Регламент „Брюксел IIa“, относно признаването на съдебни решения от други държави членки. Правната уредба се съдържа във Разпоредбите относно брака (еднополови двойки) (компетентност на съдилищата и признаване на съдебни решения) (Шотландия) от 2014 г. (SSI 2014 №. 362).

Ако решението не може да бъде признато въз основа на Регламент „Брюксел IIa“ или подобни разпоредби, тогава се прилага част II от Закона за семейното право от 1986 г. и по-специално член 46. Според посочения член основанията за признаване са следните:

1. Действителността на допуснатия чуждестранен развод, унищожаване или законна раздяла в рамките на производство се признава, ако:

а) разводът, унищожаването на брака или законната раздяла са действителни според правото на държавата, в която са допуснати; както и

б) към датата на образуване на производството някоя от страните в брака:

i) е била с обичайно местопребиваване в държавата, в която е допуснат разводът, унищожаването на брака или законната раздяла; или

ii) е била с местожителство във въпросната държава; или

iii) е била гражданин на въпросната държава.

2. Действителността на чуждестранен развод, унищожаване на брака или законна раздяла, допуснати по друг начин, различен от производство, се признава, ако:

а) разводът, унищожаването на брака или законната раздяла са действителни според правото на държавата, в която са допуснати;

б) към датата, на която е допуснат разводът:

i) всяка от страните в брака е била с местожителство във въпросната държава; или

ii) една от страните в брака е била с местожителство във въпросната държава и другата страна е била с местожителство в държава, в която разводът, унищожаването на брака или законната раздяла са признати като действителни; както и

в) нито една от страните в брака не е била с обичайно местопребиваване в Обединеното кралство за непрекъснат период от една година, непосредствено предшестващ тази дата.

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Обикновено признаването на разводи, унищожаване на брака и законни раздели попада в обхвата на Регламент „Брюксел IIa“, т.е. Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г., за което вж. отговора на въпрос 14 по-горе.

Искане за обявяване на признаването или непризнаването може да бъде подадено до Върховния съд по граждански дела (the Court of Session) или до шерифския съд (the Sheriff Court).

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

Ако шотландски съдилища решат, че въпросът попада в тяхната компетентност, тогава те обикновено прилагат шотландското право.

Свързани връзки

[Шотландската служба на съдилищата и трибуналите \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#)

[Шотландски съвет за правна помощ \(Scottish Legal Aid Board\)](#)

[Шотландско правителство](#)

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

■ Последна актуализация: 09/02/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.